

Ráðgevingin fyri føroyingar í Danmark

Ársfrágreiðing

2018

Stovnsupplýsingar

Ráðgevingin er ein sjálvognarstovnur, hvørs endamál sambært viðtøkurnar er:

- At **veita** føroyingum í Danmark hjálp og vegleiðing í sosialum, persónligum og lestrarligum spurningum
- at **reka** upplýsandi arbeiði á nevndu økjum mótvegis einstaklingum, myndugleikum og stovnum her og heima
- at **virka** sum millumlið millum føroyingar í Danmark og myndugleikar og stovnar her og heima innan nevndu øki.

Málbólkarnir sum Ráðgevingin vendir sær til er millum annað:

- Føroyingar í útbúgving í Danmark
- Føroyskir sjúklingar í viðgerð í Danmark og teirra avvarandi
- Føroyingar, ið ætla sær til Danmarkar og sum ætla sær heimaftur.
- Fastbúgvandi føroyingar í Danmark

Leiðsla

Ovasta leiðsla stovnsins er ein trýmanna nevnd:

Bogi D. Davidsen, dr.med., formaður, umboð fyri Føroya Landsstýri.
Marianna Andreassen, cand.scient.soc., næstforkvinna, umboð fyri brúkarar.
Randi Johannesen, sosialráðgevi, umboð fyri starvsfólkið.

Grannskoðari: NUMO Spf. – Símun Absalonsen

Fíggjarviðurskipti

Virksemi stovnsins verður fíggjað við stuðulsjáttan á Fíggjarløgtingslógini. Stuðulin verður latin sambært treytum, ásettum í reglugerð um stuðulsjáttan til Ráðgevingin fyri føroyingar í Danmark. Játtan fyri 2018: 1.248.000 kr. Størsti posturin er løn v.m. til starvsfólk og síðani rakstur av skrivstovuni.

Starvsfólk

Tveir sosialráðgevar, Bjørg Svartá og Randi Johannesen ávikavíst 30 og 32 tímar.
Ein lesandi 4 – 6 tímar um vikuna. Mortan Absalonson Østerø.

Viðtalutíð

Ráðgevingin hevur viðtalutíð 4 dagar um vikuna, 16 tímar tilsamans. Hvønn týsdag arbeiðir ein av ráðgevunum á Sjúklingahotellinum Tórshavn.

Nevndarátekning til
Ársfrágreiðing 2018 fyri
Ráðgevingina fyri føroyingar í Danmark

Nevndin og ráðgevarnir í Ráðgevingini fyri føroyingar í Danmark hava viðgjørt og góðtikið ársfrágreiðing og ársroknskapin fyri 2018 fyri Ráðgevingina fyri føroyingar í Danmark.

Nevndin og ráðgevarnir hava áhaldandi arbeitt við menningarstrategi fyri 2018, og hava sett nýggjan sosialráðgevara fyri ein, sum er farin frá. Nevndin og Ráðgevingin hava í árinum 2018 havt 5 nevndarfundir, har allar frásagnir eru góðkendar. Fyri at stuðla undir menningar strategi og implementering hava vit í 2018 havt eitt internat.

Nevndin hevur lætt samband við grannskoðara. Ársroknskapur 2018 er grannskoðaður og sendur Føroya Landsstýri/Almannamálaráðnum, svarandi til viðtøkurnar fyri stovnin.

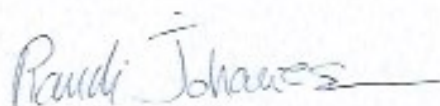
Nevndin metir, at ársfrágreiðing og ársroknskapur fyri 2018 geva eina rættvísa lýsing og mynd av virkseml stovnsins.

Keypmannahavn, tann

Bogi D. Davidsen.
Formaður

Marianna Andressen
Næstforkvinna

Randi Johannesen
Starvsfólkaumboð

Yvirskipa karmar fyri stovnin

Ráðgevingin ynskir yvirskipað at arbeiða við Heimsmálunum sum strategisk amboð, og hava vit í 2017 "lagt lunnar" til arbeiðið. Í 2018 hava vit málrættað okkara sosiala virki og arbeiði innan seks Heimsmál.

Okkara ráðgeving/vegleiðing, miðlan/kunning, samstarv og innsatsøkir eru strategisk tonkt í mun til tey seks Heimsmálini, har innsatsøkini innan menning – trygd og dygd fyri 2017 og 2018 avmynda tann strategiska hugburðin á stovninum í mun til Heimsmál. Stovnurin arbeiðir víðari við at menna tað praktiska sosiala arbeiði og miðvíst at menna trygd og dygd. Har okkara visjón er leiðstjórnin.

Vit fata burðardygd sum ein eygleiðingarháttur, sum gevur Ráðgevingini øðrvísi innlit í sosialar støður. Sosial burðardygd er grundarsteinurin í okkara sosiala arbeiði. Vit seta lokal átøk í verk sum undirbyggja nationala strategi.

Niðanfyri er stovnslýsing og karmarnar innan dygd, trygd, kjarnuvirði, visjón, misjón og harav virkisøki fyri Ráðgevingina lýst, sum skipan fyri at kunna viðvirka til felags ábyrgd og burðadygga broyting innan tey seks Heimsmálini.

- Mál 1. Gera enda á fátækadømi í øllum tess líki allastaðni
- Mál 3. Tryggja øllum heilsugott lív og virka fyri trivnaði fyri øll í øllum aldri,
- Mál 4. Tryggja øllum inkluderandi og rættvísa dygdargóða útbúgving og virka fyri lívlongum læringarmøguleikum fyri øll,
- Mál 10. Minka ójavnað í londum og ímillum lond,
- Mál 16. Virka fyri friðsomum og inkluderandi samfeløgum fyri burðardyggari menning. Útvega øllum atgongd til rættartrygd og byggja munagóðar, ábyrgar og inkluderandi stovnar á øllum stigum og
- Mál 17. Styrkja amboðini at verkseta og stimbra heimsfevnandi partalagið fyri burðardyggari menning

Ráðgevingin er ein tvítjóðað ráðgeving millum Danmark og Føroyar, og grundfest lokalt og nationalt innan ríkisfelagskapin. Her ígjøgnum eru vit vitandi um, at vit eisini eru ein deilur av tí globala felagskapinum. Og at tað ikki er nokk, at seta síni egnu lokalu og nationalu mál, men skal síggjast í einum størri perspektivi. Í okkara dagliga arbeiði síggja vit týðiliga, hvussu nógv tað kann broyta, tá menniskju hava sama rætning og mál, og vilja lyfta saman og draga somu línu. Tað er tað vit síggja sum kjarna við verðinsmálunum, at vit hvør ísær lokalt, nationalt ja, heilt niður í tann einkulta – idvivid - gera tað, vit kunnu fyri at náa verðinsmáluni.

Ráðgeving/vegleiðing – Miðlan/Kunning – Samstarv

Ráðgevingin er ein professionel og smidlig føroysk sosialráðgeving, ið strembar eftir at veita sínum viðskiftafólkum best møguligu tænaðstuna við støði í

- Fyriskipanarligari dygd
- Fakligari og praktiskari dygd innan sosialráðgeving
- Borgaraupplivdari dygd

Kjarnuvirðini hjá stovninum eru:

- Álit, virðing, rættvísi og ábyrgd í okkara samstarvi og samskifti við viðskiftafólk, avvarðandi, netverk og aðrar týðandi aktørar.

Visjón

At vera ein sjónlig og støðugt mennandi føroysk sosialráðgeving í Danmark

- Ein samtíðar, samskapandi og samskipandi sosialráðgeving

Misjón

Okkara misjón er:

- At vera felags um uppgávnar, arbeiða tvørfakligt og harvið slóða fyri tí góðu gongdini fyri okkara viðskiftafólk, avvarðandi og samfelag.
- At stuðla undir evnum og tilfeingi hjá viðskiftafólkunum at megna egnu støður og ynskir.

Virkisøki

Sum ein tvítjóðað ráðgeving millum Danmark og Føroyar, er okkara virkisøki fjøltáttað og umfatandi. Arbeitt verður við tveimum ymiskum lóggávum og reglum á nógvum sosialum økjum, og gjøgnum árin hevur Ráðgevingin ognað sær royndir, vitan og serkunnleika, ið viðskiftafólkini ikki kunnu fáa neyvari aðrastaðni.

Ráðgevingin setir viðskiftafólkini í miðdepilin, og veitir fyrst og fremst ráð og vegleiðing í teimum spurningum/trupulleikum, sum tey hava. Vit leggja okkum eftir, at arbeiðið er tvørfakligt, rehabiliterandi, heilsufremjandi og fyriryrgjandi.

Vit miðla eisini vitan og atgerðarmøguleikar innan sosialar spurningar og truplar støður. Bæði til tann einstaka, bólkar, í almenna rúminum og á politiskum stigi. Ráðgevingin virkar sum bindilið millum einstaklingar, stovnar og myndugleikar, har vit gera vart við stirvnar ella manglandi mannagongdir og lóggávur.

Ráðgevingin hevur serkunnleika innan sosiala heildarráðgeving og veitir ráð og vegleiðing í teimum sosialu spurningum/trupulleikum viðskiftafólkini hava. Ráðgevingin hjálpir við upplýsingum um reglur og lóggávu, stuðlar við at raðfesta og samskipa, vísir á møguleikar, stovnar og serfrøðingar. Ráðgevingin veitir eisini hjálp og stuðul til at skriva umsóknir og kæra avgerðir.

Øll kunnu venda sær til Ráðgevingina, ongin skráseting fer fram, og ráðgevarnir hava tagnarskyldu.

Stutt um sosiala arbeiði innan tey seks Heimsmálini:

Mál 1. Fátækaradømi síggja vit í einum sosialum perspektivi, har vit arbeiða málrættað við sosialum innsatsum - bæði innan sosiala fyriryrging og heilsufremjan, innan sosialar veitingar og tilboð serliga til sárbarar bólkar. At brúkarin kann fáa atgongd til basalt sosialt tilfeingi og tænastruveyting og annan stuðul.

Yvirskipað arbeiða vit við at gjøgnumføra bæði lokalt og nationalt hóskaði sosial trygdarsystemir og tiltøk fyri allar sosialt útsettar bólkar. Og saman við Fólkatingslimun og tí Føroysku sendistovuni arbeiða vit við markamótum í ríkisfelagskapinum.

Mál 3. Vit arbeiða við sosialari heilsu og trivna fyri okkara brúkarar í øllum málbólkum og aldri. Vit eru viðvirkandi til at tryggja okkara brúkarum heilsugott sosialt lív og virka fyri sosialum trivna. Vit arbeiða á øllum niveaum bæði individuelt, fyri bólkar, politisk, jura og samfelag, har vit eru partur av felagskapum, sum kunnu lyfta saman innan geirar, stovnar og millum lond her DK/FO. Sosial heilsa og trivnaður ávirkar bæði tað psykiska, fysiska og andaliga sum førir trivna við.

Úrskurður av fyrispurningum innan sosialari heilsu og trivna, ið Ráðgevingin fær, eru sera ymiskir. Summir eru einfaldir og skjótir at svara og avgreiða, t.d. fyrispurningar í samband við flyting og Nemld. Viðskiftafólkini her eru serliga lesandi, men eisini aðrir føroyingar, ið flyta til Danmarkar. Aðrir spurningar frá hesum bólki av viðskiftafólkum kunnu ofta, at síggja til tykjast einfaldir, men vísa seg at gerast umfatandi og tíðarkrevjandi. Hetta kann t.d. vera skattaspurningar, har viðskiftafólk fáa lítla-, ógreiða og onkuntíð skeiva vegleiðing frá Skat í samband við t.d. føroyafrádrátt, flyting, fasta ogn í Føroyum, dupultskatting osfr. Ráðgevingin kann tí fevna bæði um føroyskar og danskar reglur.

Ein serligur bólkur av viðskiftafólkum, eru sjúklingar, ið verða sendir til Danmarkar í viðgerð. Fyrispurningar frá sjúklingum og avvarandi kunnu vera einfaldir og skjótir at avgreiða, t.d. hjálpa við at útfylla umsókn um dagpening.

Aðrir fyrispurningar kunnu vera sera kompleksir og harvið tíðarkrevjandi. T.d. tá talan er um sjúklingar, sum verða sendir akutt niður. Bæði sjúklingur og avvarðandi eru tá ófyrirreikaði uppá støðuna. Tey skulu bæði fyrihalda seg til sjálva sjúkuna, eina aðra mentan og samstundis tað brátt íkomnu sosialu og økonomisku støðuna, sum bæði kann hava við arbeiðsviðurskifti, barnaansing, persónliga økonomi v.m. at gera. Her er sera umráðandi at teir vera loftaðir og fáa ráð og vegleiðing, soleiðis at neyðug hjálp kann setast í verk. Talan kann vera um uppgávur, sum innvolvera bæði føroyskar og danskar mynduleikar, evt. eisini onnur lond. Sum dømi kunnu

nevnast tryggingarútgjald í samband við lívshættisliga sjúku, útgjald í samband við óarbeiðsføri frá NAV í Norra, trygging í samband við arbeiðsskaða o.a.

Er talan um familjur við børnum, kann tað gerast neyðugt við ansing av børnum á stovni ella undirvísing. Tá talan er um sjúk børn, skal evt. søkjast um inntøkumiss frá Almannaverkinum. Í slíkum málum hevur Ráðgevingin ein samskipandi leiklut. Ráðgevingin stuðlar og hjálpir sjúklinginum ella avvarðandi við at útvega røttu skjøluni og tryggjar, at skjøl og vátanir verða útfylt rætt og send til røttu mynduleikar. Eisini skrivur Ráðgevingin um neyðugt, vegna sjúklingin og avvarðandi, frágreiðing um støðuna hjá sjúklinginum/familjuni til avvarandi myndugleikar, og fylgir upp, at málið verður avgreitt og familjan fær boð um avgerðina

Mál 4. Ráðgevingin arbeiðir við at tryggja øllum okkara málbólkum inkluderandi og rættvísa dygdargóða útbúgving og vit virka fyri lívlongum lærings møguleikum fyri øll.

Mál 10. Dagliga arbeiða vit við at minka tann sosiala ójavna bæði her í DK og millum FO/DK. Vit arbeiða við bæði á mikro-, meso- og makroplani at rætta upp á tann ójavna og harvið trupuleikar vit renna okkum í á øllum planum (niveau). T.d. innan sosiala heilsu- og sjúku og ójavnvág í mun til tilboð og veitingar. Við at arbeiða við innsatsum innan sjónliggeran av stovninum, trygd- og dygdarmenning og verkætlanum internt og eksternt, kunnu vit fyrbygja og viðvirka til at minka um sosiala ójavnvág.

Menning – trygd og dygd: Yvirskipaði innsatsøkir 2017 – 2018

1. Sjónliggeran av stovninum

Tørvur er á lýsingararbeiði í mun til stovnin, ein føroyskur stovnur í einum sosialum perspektivi . Í novembur 2018 varð skipað fyri arbeiðsseminari fyri nevnd og starvsfólk, har arbeitt varð við heimsmálum og innsatsøkjum fyri 2018 – 2019 við støði í innsatsøkjum frá 2017, har fokus var á samskipti og framtíð innan praksis. Prakís á mikro-, meso- og makroplani – andlit til andlit relatiún og digital relatiún. Betran og strategi av núverandi praksisøkjum og strategi fyri nýggjum praksisøkjum.

Sissal Kampmann gjørdi eina útvarpssending, har hon hevði samrøðu við Mariannu Andreassen, nevndarlimi, og Randi Johnnesen, sosialráðgeva, um Ráðgevingina og arbeiðið í Ráðgevingini. Heitið á sendingini var ‘Hjálpirøturnar í tí bláa húsinum”.

Útyvir tað sum fyrr er lýst í mun til sjónliggeran, hava vit í 2018 arbeitt viðari við:

2. Trygd- og dygdarmenning

Ráðgevingin arbeiðir framhaldandi við trygdar- og dygdarmenning á ymiskum stigum og sjónarhornum. Tað er sett sjónareyga á at menna praksis og samstarv internt og eksternt.

Internt við at halda skipaðar fundir, har samstarv er sett á dagskrá.

Eksternt við at menna dagliga samstarvið við Sjúklingahotellið Tórshavn við leypandi dialog við starvsfólkið um fokus á sosialu støðuna hjá sjúklingunum. Arbeitt verður við dygdarmenning av visitatiónini til sosialráðgeva á Sjúklingahotellinum Tórshavn og guidelines við uppmerksemis-punktum í samband við ávísing til sosialráðgeva.

Leypandi dialogfundir og ásettar formellar fundir við sjúklingavegleiðaran, har fokus er á sosialu støðuna hjá sjúklinginum.

2.1 Markaforðingar innan Ríkisfelagsskapin.

Tað hevur verið ein afturvendandi trupulleiki, at tað í samband við nýggja lóggávu í Danmark og Føroyum ikki hevur verið tikið hædd fyri avleiðingum í mun til Ríkisfelagsskapin. Ráðgevingin ger framhaldandi vart við hesar trupulleikar, og kunnar avvarðandi ráð og føroysku fókatingslimirnar, tá nýggjar forðingar vísa seg. Ráðgevingin hevur samband við viðskiftafólk, ið flyta ímillum Føroyar og Danmark, og hevur tí serkøna vitan um markaforðingar innan Ríkisfelagsskapin.

2.2 Háttarlag í sociala praksis

Arbeitt hevur verið við at dygdarmenna og lýsa háttarlag, arbeidsgongdir og mannagongdir innan organisatoriska-, fakliga- og brúkarapplivdari dygd.

Herundir hava vit arbeitt strategiskt við menning- og implementereing af IPLS - interprofessionel læring og samstarv. Í samband við menning av tvørfakligum samstarvi hevur starvsfólkið luttikið í seminar um 'sammenhængende patientforløb'.

3. Verkætlanir

3.1 Menning og endurmenning

Ráðgevingin arbeidir áhaldandi við rehabiliterandi tilgongd og arbeidshátti, ið hevur til endamáls at stuðla og birta undir menning og endurmenning hjá sjúklingum. Tvørfakligt samstarv við og um sjúklingin er ein týðningarmikil liður. Samstarv millum sjúkling, avvarðandi og yrkislærd setir tískil krøv til, at fyriskipanin er smidlig og fokus er á styrkir og móguleikar. Tað er umráðandi, at rehabiliteringsátakið byrjar beinanvegin og krevur, at viðgerðar- og røktartilgongdin stuðlar sjúklinginum í virkismóguleikum, so sjúklingurin tekur lut í teimum avgerðum, ið verða tiknar í menningar- og endurmenningartilgondini. Tað er umráðandi at vit síggja prosessina sum eina samskipaða heildarprosess, og í samskapan við tí fyriskipaðu sjúklingagongdini, har øll lívisins viðurskifti hjá sjúklinginum skulu havast í huga. Her hevur Ráðgevingin ein samskipandi leiklut.

3.2 Verkætlan: rehabilitering

Royndarverkætlanin við felags rehabiliteringssamrøður millum sjúklingar við munn- og hálskrabba, avvarðandi, sjúkrarøktarfrøðing á Sjúklingahotellingum Tórshavn og sosialráðgeva frá Ráðgevingini, ið var sett í verk í 2016, helt fram í 2017. Eftirmetingin var, at við at bjóða sjúklingi og avvarðandi til eina skipaða samrøðu, verður givið høvi til at tosa um sjúkuna og seta spurningar og tað ger ein mun fyri sjúklingar og avvarðandi. Tað er eitt gott høvi at koma rundanum sjúkrarøktandi og sosialu støðuna her og nú, men eisini í mun til evt. skjerdar arbeidssførleikar og hvørjir móguleikar eru fyri stuðli. Sjúklingar við munn- og hálskrabba fáa framhaldandi bjóðað felags samrøður. Góðu royndirnar við felags samrøðum sum arbeidsleist hava ført við sær, at tað í 2018 hevur verið

arbeitt við at víðka tilboðið til aðrar sjúklingabólkar og í mun til sjúklingar í longri ella komplisaraðum forløbum. Arbeitt hevur verið við fyrireiking av felags temadegi í januar 2019 fyri sjúkrarøktarfrøðingar á Sjúklingahotellinum Tórshavn, sjúklingvegleiðaran og sosialráðgevarnir í Ráðgevingini, har endamálið er at stimbra tað tvørfakliga samstarvi og felags innsatsøkir.

Í samband við okkara menningartilgongd, hevur Ráðgevingin bjóðað lesandi (bachelor, master, kandidat) at gera verkætlanir, har ymisk arbeiðsøkir verða lýst og greinað innan virkisøkið hjá stovninum – sosialt arbeiði/sosialar trupulleikar. Ongin hevur tikið av tilboðnum.

3.3 Børn sum avvarðandi

Ráðgevingin hevur framhaldandi roynt at seta fokus á børn sum avvarðandi til álvarsliga sjúk foreldur ella systkin. Børnini eru ofta stødd í Føroyum, og tí ikki sjónlig her, men tað er alneyðugt at tað verður tosað við foreldrini um, hvussu børnini hava tað og kunna um hjálparmøguleikar.

Mál 16. Ráðgevingin hevur átøk sum virka fyri friðsomum og inkluderandi samfelag fyri burðardyggari menning t.d. innan heilsuverkið. Vit stremba ímóti at útvega øllum atgongd til rættartrygd og viðvirka til at byggja munagóðar, ábyrgdar og inkluderandi stovnar á øllum stigum. Fundir í Føroyum og Danmark við okkara samstarvsstovnar.

Samstarv

Ráðgevingin fremur tvørfakligt samstarv og er bindilið millum einstaklingar, stovnar og myndugleikar. Vit vísa á móguligar loysnir uppá trupuleikar. Vísa eisini á ítøkiligar mannagongdir og lóggávu, sum kunnu geva trupuleikar í praksis.

Í samband við ráðgeving og vegleiðing av sjúklingum og avvarðandi, hevur Ráðgevingin eitt tætt samstarv við Sjúklingahotellið Tórshavn, føroyska sjúklingavegleiðaran á Ríkissjúkrahúsinum og Uttanlandstænastuna á Landssjúkrahúsinum. Harumframt kunnu nevast Heilsumálaráðið, Almannaverkið, Heilsutrygd, Apoteksverkið, Barsilsskipanina, ALS og Gigni.

Í samband við ráðgeving og vegleiðing av lesandi, samstarvar Ráðgevingin við Altjóða Skrivstovuna, Studna, Meginfelag føroyska studenta, Statens Uddannelsesstøtte, útbúgvingarstovnar, TAKS og SKAT.

Sosialráðgevarnir hava gjøgnum árið havt samband við føroyskar myndugleikar og stovnar, sum Ráðgevingin samstarvar við í nøkrum yvirskipaðum málum.

Ráðgevingin hevur havt samskipti við Heilsu- og innlendismálaráðið í samband við at tryggja sjúklingum í viðgerð í Danmark somu rættindi sum sjúklingar í viðgerð og Føroyum í mun til ymiskar veitingar frá Heilsutrygd. Ein annar trupulleiki sum arbeitt hevur verið við er, at sambært folkegister-loven/fólkyvirlitlógini, skulu persónar sum upphalda seg longri enn 6 mánaðir í Danmark melda flyting til Danmarkar. Fleiri sjúklingar upphalda seg longri enn 6 mánaðir í viðgerð í Danmark og eiga sambært lógunum at flyta, men um sjúklingurin flytir missir viðkomandi øll síni rættindi í Føroyum.

Ráðgevingin hevur samskipt við Almanna- og heilsumálaráðið um fyritiðarpensjón í samband við at føroyskir fyritiðarpensjónistar ið flyta til Danmarkar kunnu taka fyritiðarpensjónina við til Danmarkar í upp til 3 ár. Millum annað hava tað verið nakrar markaforðingar í mun til skatting og boligstøtte í Danmark. Ráðgevingin hevur sent hoyringsskriv í samband við uppskot til nýggja vælferðarlóg við atlit til viðurskipti hjá føroyskum sjúklingum í viðgerð í Danmark.

Ráðgevingin hevur í skrivum til Skattanevndina og Fíggjarmálaráðið viðvíkjandi skatting millum Føroyar og Danmark, víst á nøkur ítøkilig dømi og avleiðingar av núverandi skattaskipan, til dømis í samband við at fólk búgva í Danmark og arbeiða í Føroyum. Núverandi reglur eru ikki fremjandi fyri flytøri av arbeiðsmegini.

Ráðgevingin hevur havt 2 fundir við føroysku fólktingslimirnar og Sendustovu Føroya í Keypmannahavn. Endamálið er regluligt samstarv viðvíkjandi viðurskiptum hjá borgarum sum flyta millum Føroyar og Danmark, herundir markaforðingar. Á skránni hevur verið cpr.nr og NemId, fyritiðarpensjón og flyting millum FO/DK, SKAT 'styresignaler' í mun til føroyafrádrátt og og skráseting af sjúklingum í viðgerð í Danmark í meira enn 6 mánaðir.

Ráðgevingin hevur eisini havt samband við danskar myndugleikar í samband við yvirskipaði mál. Her kann nevast samskipti við SKAT Udland viðvíkjandi føroyafrádrátti. Ráðgevingin sendi eitt skriv til SKAT, har tað bleiv gjørt vart við, at tað blivu tiknar ymiskar avgerðir í málum har støðan var tann sama. SKAT arbeiðdi við at gera nýggj 'styresignaler' í mun til føroyafrádrátt og uppskotið bleiv sent til hoyringar, har Ráðgevingin kom við viðmerkingum í hoyringssvari.

Ráðgevingin hevur gjørt SU-Styrelsen vart við, at føroyingar uttan cpr.nr. í summum førum fingur skeiva vegleiðing frá SU-skrivstovum á útbúgvingarstovnunum, tað førði við sær at SU-Styrelsen sendi leiðbeining um mannagongd til SU-skrivstovurnar á útbúgvingarstovnunum.

Ráðgevingin hevur eisini havt samskipti við ALS og STAR – Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering - viðvíkjandi tulking av reglum um arbeiðsloysisstuðul tá flutt verður millum Føroyar og Danmark til dømis í samband við barnsburðarfarloyvi.

Mál 17. Ráðgevingin hevur sum innsatsøki at styrkja amboðini at verkseta og stimbra "fevnandi" partalag fyri burðardyggari menning. Vit eru uppsøkjandi við núverandi partnarlag og søkja alla tíðina eftir nýggjum partnarløgum sum tøvur er á, fyri at vit kunnu tryggja dygd og menning innan ymiskar aktørar. Vit facilitera samstarv við nógvr partnalag, sí undir mál 16. Og síggja at eitt dynamiskt og engagerað samstarv millum partar gevur eitt dygdargott úrslit. Málrætta innsatsøki innan miðlan og kunning tvørs geirar, netverk hvar vit deila vitan, royndir og blíva hugkveikt til aðra felags verkætlanir.

Miðlan/kunning

Ráðgevingin fremur upplýsandi arbeiði innan tey ymisku økini umvegis heimasíðuna hjá stovninum, facebook og við at luttaka í Pisudøgum í Føroyum og ymiskum tiltøkum í Danmark.

Ráðgevingin hevur eina vælvitjaða heimasíðu við nógvum hentum upplýsingum innan arbeiðsøkið hjá Ráðgevingini. Arbeitt verður við at menna heimasíðuna strategisk. Ráðgevingin fær nógvar

fyrspurningar í samband við skatt. Tað er serliga fyrspurningar um føroyafrádrátt frá lesandi. Ráðgevingin hevur tí arbeitt við at menna kunningina í mun til skatt og føroyafrádrátt. Tað eru lagdar nágreiniligar leiðbeiningar og videoleiðbeiningar – hjálp til sjálvhjálp - á heimasíðuna. Samstundis hevur Facebook verið nýtt til at røkka fleiri viðskiftafólkum við kunning innan ymisku økini.

Ráðgevingin hevur ein faldara um Ráðgevingina generelt og ein ‘flyer’ til sjúklingar og teirra avvarðandi um sosialráðgeving og vegleiðing frá Ráðgevingini.

Ráðgevingin hevur luttikið í ymiskum kunningartiltøkum. Í mars 2018 var Ráðgevingin umboðað á tiltaki á Norðuratlantsbryggjuni – Vel Føroyar. Ráðgevingin luttók við framløgu á tiltakinum Pisudagar í august 2018 sum Betri, MFS og ASK skipaðu fyri - Kunning til føroysk lesandi, ið fara uttanlands at lesa. Fundir vóru í Klaksvík og Tórshavn. Ráðgevingin luttók eisini við framløgu á tiltakinum “Hjálp eg skal uttanlands at lesa”, sum Bank Nordik og Ó skipaðu fyri í Tórshavn. Luttøkan var góð til øll tiltøkini.

Hagtøl

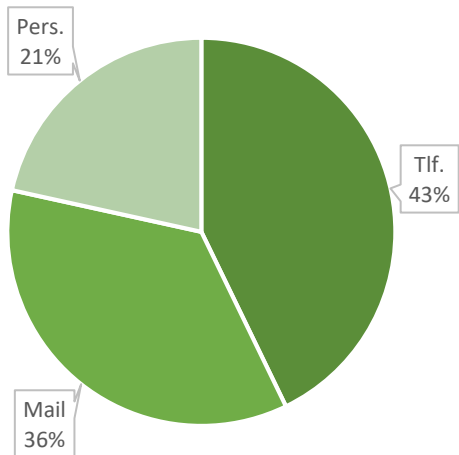
Ein liður í at kunna røkka Heimsmálunum er, at vit kunna ávísa hagtøl og skrásetingar. Síðani 2015 hevur verður nýtt eitt talgilt hagtalsblað frá Almanamálaráðnum, sum verður sent inn hvønn mánað.

Í 2018 fekk Ráðgevingin 1.367 áheitanir. 714 vóru nýggjar áheitanir, 371 afturvendandi um ikki avgreitt mál, og 282 samband fyrr, men um annað.

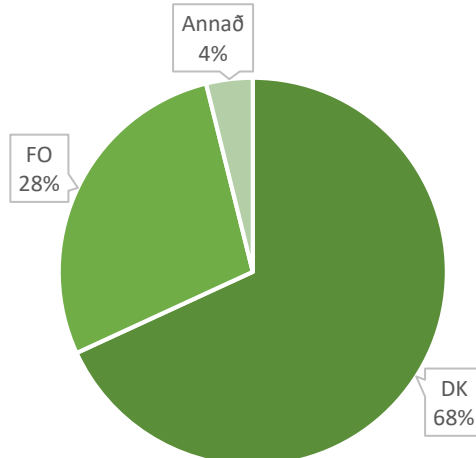
Niðanfyrir er talvur, ið vísa býtið í mun áheitanir, bústaður, viðskiftafólk og slag av spurningum.

Tils.	Áheitan umvegis				Bústaður			
	Tlf.	@	Pers.	Annað	DK	FO	Annað	Ikki uppl.
1.367	584	486	294	3	932	383	51	1

Áheitanir

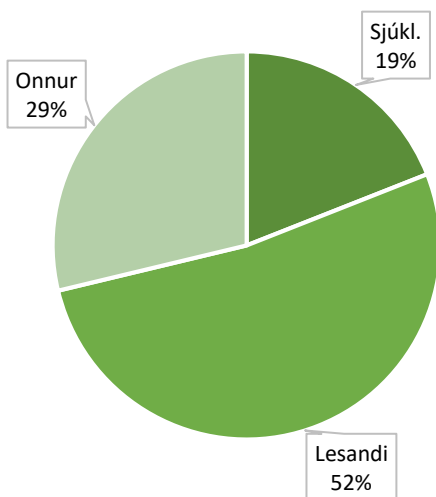

Bústaður

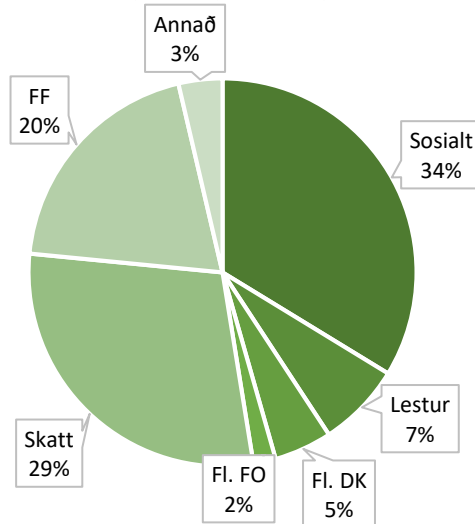

Viðskiftafólk			Slag av spurningum						
Sjúk.	Lesandi	Onnur	Sosialt	Lestur	Flyting DK	Flyting FO	Skattur	Føroya-frádrátt	Annað
260	714	393	489	102	70	27	422	287	53

Viðskiftafólk

Slag av spurningum

Miðvísa arbeiðið við kunning, leiðbeining og videoleiðbeiningum viðvíkjandi skatti og føroyafrádrátti gjøgnum heimasíðuna og facebook mótvegis teimum lesandi – hjálp til sjálvhjálp – sást í hagtølunum frá 2016 til 2017, har spurningar frá lesandi og spurningar viðvíkjandi skatti minkaðu. Í 2018 er talið av fyrispurningum frá lesandi og viðvíkjandi skatti hækkað aftur. Orsøkin er, at á sumri 2018 sendi SKAT bræv til føroyingar um at SKAT hevði fingið upplýsing um uttanlanda viðurskifti – inniogn og rentuinntøkur í føroyskum peningastovnum og um innistandandi í føroyskum pensjónsskipanum í 2016 og 2017.